

Rumoer rond Günter Grass zwelt aan

Nieuws

Achtergrond - 14 augustus 2006

(14 augustus 2006) De bekentenis van schrijver Günter Grass dat hij lid was van de Waffen-SS is als een schokgolf door Duitsland gegaan. In Polen wil voormalige president en Nobelprijswinnaar Lech Walesa dat Grass zijn ereburgerschap van Danzig verliest.

Het rumoer rond Grass' geruchtmakende bekentenis zwelt met de dag aan. "Als bekend was geweest dat hij lid was van de SS, dan had Grass nooit die onderscheiding gekregen", zei de Poolse oud-president en vakbondsleider Lech Walesa, doelend op Grass' ereburgerschap van zijn geboortestad Danzig.

Ook de gezaghebbende Hitler-biograaf Joachim Fest, een generatiegenoot van de schrijver, had geen goed woord over voor diens late bekentenis. Voor iemand die zich jarenlang heeft opgeworpen als morele autoriteit is dit "onbegrijpelijk" en "te laat", sprak de historicus. Tot nu toe had Grass steeds volgehouden in de oorlog gediend te hebben als hulp bij het luchtafweergeschut (*Flakhelfer*). Grass verraste ook zijn biograaf Michael Jürgs. Die voelde zich "persoonlijk teleurgesteld".

De gevierde schrijver deed zijn geruchtmakende onthulling in een interview met de *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Grass bekende in herfst van 1944 als zeventienjarige opgeroepen te zijn door de Waffen-SS, nadat plaatsing bij de onderzeeboottroepen op zijn vijftiende niet was doorgedaan. Hij maakte als soldaat deel uit van de tiende SS-divisie Frundsberg, die de laatste oorlogsmaanden aan het Oostfront streed. Daar onderging ook Grass zijn vuurdoop. Grass gaf aan zich bij de SS te hebben aangesloten om zijn ouderlijk huis te ontvluchten. De Waffen-SS kende hij naar eigen zeggen alleen als elite-eenheid.

In zijn autobiografie 'Beim Häuten der Zwiebel', die in september verschijnt, gaat Grass in op zijn jeugd jaren in de toenmalige Duitse havenstad Danzig, zijn soldatentijd en krijgsgevangenschap.

Als geen andere Duitse schrijver stond Günter Grass (78) na de oorlog bekend als het morele geweten van de Bondsrepubliek. Onvermoeibaar en kritisch stelde Grass de verwerking van het naziverleden in Duitsland aan de kaak en wakkerde hij het publieke debat over het Derde Rijk aan. Rode draad in zijn werk was de

strijd tegen verzwijgen en verdringen van de nazi-jaren. Nu blijkt dat hij zelf zestig jaar lang heeft gezwegen heeft dit beeld een ernstige deuk opgelopen. Critici als Joachim Fest vinden de schade onherstelbaar. "Ik zou niet eens meer een tweedehands auto van die man kopen", sprak deze tegen de *Bild-Zeitung*.

Over de timing van zijn bekentenis, zo kort op het verschijnen van zijn autobiografie, wordt in de Duitse media druk gespeculeerd. Grass zelf zei in het interview met de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* dat zijn langdurige zwijgen de voornaamste reden was om met zijn autobiografie te komen. "Het moest er eindelijk uit." Uit schaamte maakte hij zijn SS-lidmaatschap niet eerder bekend.

Het kamp van de Grass-sympathisanten is echter geenszins leeggelopen. Zo kreeg de schrijver steunbetuigingen van onder meer zijn collega's Martin Walser en Walter Jens. Die prezen juist zijn moed. De joodse historicus Ralf Giordano, die ook regelmatig zijn kritische stem liet horen in het debat over de verwerking van het nazisme, begroette Grass' bekentenis eveneens. "Goed dat je het gedaan hebt, Günter", sprak de historicus.

Günter Grass verwierf internationale faam met zijn Danziger trilogie, bestaand uit de romans 'Die Blechtrommel' (1959), 'Katz und Maus' (1961) en 'Hundejahre' (1963). In 1999 kreeg Grass de Nobelprijs voor de Literatuur. Met zijn in 2002 verschenen novelle '[Im Krebsgang](#)', over de ondergang van het Duitse vluchtelingenschip Wilhelm Gustloff in 1945, lokte Grass voor het laatst een brede discussie uit over een ondergeschoven aspect van de Tweede Wereldoorlog: de verdrijving van miljoenen Duitsers uit hun woonplaatsen in het voormalige Oost-Pruisen en Silezië.

FAZ.NET

[„Ich war Mitglied der Waffen-SS“](#)

Spiegel Online

[Walesa macht Grass Ehrenbürgerwürde streitig](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/1585/rumoer-rond-gunter-grass-zwelt-aan>